

SINIF ÖĞRETMENLERİNİN BİLGİSAYAR OKUR-YAZARLIK DÜZEYLERİNİN BELİRLENMESİ: KAHRAMANMARAŞ İLİ ÖRNEĞİ

IDENTIFYING THE COMPUTER LITERACY SKILL LEVELS OF PRIMARY SCHOOL TEACHERS: THE CASE OF KAHRAMANMARAS

Ferda AKGÜL¹

Engin KÜPELİ²

İbrahim KIR³

Öz

Bu araştırmanın amacı, ilkokullarda görev yapan sınıf öğretmenlerinin bilgisayar okur-yazarlık düzeylerini çeşitli değişkenlere göre incelemektir. Araştırmada genel tarama modeli kullanılmıştır. Kahramanmaraş ili merkez ilçelerinde görev yapan 2241 sınıf öğretmeni araştırmanın evrenini, bu evren içinden seçilen 367 sınıf öğretmeni araştırmanın örneklemini oluşturmuştur. Araştırmada kullanılan veriler araştırmacılar tarafından oluşturulan kişisel bilgi formu ve Kolburan Geçer ve Dağ (2010) tarafından geliştirilen Bilgisayar Okur-Yazarlığı anket formu ile elde edilmiştir. Verilerin analizinde faktör analizi, frekans, aritmetik ortalama, cinsiyet ve kurs değişkenleri için t testi, kıdem ve öğrenim durumu değişkenleri için tek yönlü (one-way) varyans analizi (ANOVA) kullanılmıştır. Uygulama sonucunda, sınıf öğretmenlerinin bilgisayar okur-yazarlık düzeylerinin cinsiyete, kıdeme, öğrenim durumuna ve bilgisayar kursu alıp almadığına göre anlamlı farklılık gösterdiği belirlenmiştir. Bununla birlikte bilgisayar kursu alan sınıf öğretmenlerinin kurs almayan sınıf öğretmenlerine göre bilgisayar okur-yazarlık düzeyinin anlamlı derecede yüksek olduğu saptanmıştır.

Anahtar Kelimeler: İlkokul, Öğretmen, Bilgisayar Okur Yazarlığı

Abstract

The purpose of this study is to examine computer literacy levels of class teachers who work in primary schools according to various parameters. General scan model was used in this research. 2241 class teachers working in the central districts of Kahramanmaraş province formed the universe of this research, 367 of the chosen class teachers from the samples of this research. The data used in this research was obtained via researchers made personal information form and Computer literacy scale form Kolburan Geçer, Dağ (2010). To analyse the data factor analysis, frequency, mean, t test for gender and course variations, one way variant analysis (ANOVA) for seniority and education status variables were used.

After the application it is determined that the levels of class teacher's computer literacy levels showed a meaning full difference according to gender, seniority, educational background and whether they took computer courses or not. However, a significantly high level of computer literacy was determined on the class teachers who took computer courses compared to those who didn't.

Keywords: Primary School , Teacher , Computer Literacy

¹Sınıf Öğretmeni, MEB, Şahinkaya İlkokulu, Kahramanmaraş, ferdaakgul06@gmail.com

²Türkçe Öğretmeni, MEB, Kürtül İlkokulu, Kahramanmaraş, en.kup.46@gmail.com

³Doç. Dr. KSU Eğitim Fakültesi Öğretim Üyesi, Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, Eğitim Fakültesi- Kahramanmaraş, ibrahimkr@hotmail.com

1. GİRİŞ

Bilgi o kadar hızlı artmaktadır ki teknolojinin kullanılmadığı bir iş alanı adeta yoktur. Toplumların geleceği açısından teknolojinin kullanıldığı en önemli alanlardan biri de eğitim ve öğretimdir. Bu bağlamda başta gelişmiş ülkeler olmak üzere, bütün toplumlar teknolojiyi kullanarak nitelikli bir eğitimi bireylerine kazandırma çabası içindedirler (MEB, 2004).

Teknolojik gelişmelerin, insan yaşamına her anlamda kolaylıklar sağlayarak yaşam kalitesini yükselttiği görülmektedir (Bektaş ve Semerci, 2008:195). Bilişim teknolojilerinin gelişmesinin aynı zamanda eğitimin niteliğini de olumlu yönde artırdığı kaydedilmektedir (Baş, 2011:5). Eğitimde teknoloji kullanımının eğitimin kalitesini artırmasının yanında bir diğer artışı da teknolojiyi takip eden, aktif bilinçli bir neslin yetişmesini sağlamasıdır (Altun, 2003:56; Gerçek ve diğerleri, 2006:131; Köseoğlu ve diğerleri, 2007:204). Günümüzde bilgisayarla sürdürülen eğitim ve öğretimde, görsellik ve işitsellik ön planda olup, klasik ortamlarda yürütülen eğitimin durumu, uzun yıllardır tartışma konusu olmaya devam etmektedir (Varol, 2002:1).

Eğitim kurumları ve öğretmenler her gün bilgisayar, internet ve cep telefonları gibi teknoloji araçlarını kullanan öğrencilerle karşı karşıya olduklarından, mevcut teknoloji ürünlerini kullanma becerilerini geliştirmedikleri takdirde, önemli güçlükler ile karşılaşmaları kaçınılmazdır (Aksoy, 2003:53). Öğretmenlerin mesleki hayatlarında istenilen başarıya ulaşabilmeleri için öncelikle teknolojinin eğitimdeki rolünü kabullenmeleri ve kullanma becerisine sahip olmaları gerekmektedir (Arslan, 2006:25).

İnsanlar, kullanma becerilerine sahip olmadıkları yeniliklere karşı tepki geliştirmekte ve değişime direnç göstermektedirler. Eğitim kurumlarında değişim olabilmesi için, öğretmenlerin öncelikle kendileri değişimi kabul etmeli ve özellikle bilgisayar teknolojisi ile ilgili gelişmelerden haberdar olmaları gerekir.

Çağın bilgi teknolojisine ayak uydurabilecek bireyleri yetiştirmek için eğitimciler büyük görev düşmektedir. Bu görevi, ancak bilgi teknolojisi ile donanmış öğretmenlerin yerine getirebileceği aşikardır. Öğretmenlerin bilgisayara karşı olan tutumu onların bilgisayarı eğitim öğretim faaliyetlerinde kullanabilmesinde etkin rol oynar. Bu nedenle öğretmenlerin bilgisayar kullanmayı bilmesi büyük önem taşımaktadır (Bindak ve Çelik, 2005:29).

Teknoloji ilerledikçe, bilişim sektörünün gelişmesiyle beraber ulaşılabilen olanakların artmasından dolayı asgari düzeyde yarar sağlayabilmek adına bilgisayar okuryazarı olmak, artık bir zorunluluk olarak karşımıza çıkmaktadır. Her yaştaki bireyin kendisini yetiştirebilmesi ve bulunduğu çağın gereksinimlerine ayak uydurabilmesi için, bilgisayarın sağladığı sınırsız bilgiye ulaşım fırsatını iyi değerlendirmesi ve ömür boyu eğitim kavramını benimsemesi kaçınılmazdır (Varol, 2002).

Bilgisayar okur yazarlığı terimi genellikle teknoloji okur yazarlığı ve bilgi teknolojileri okur yazarlığı ile eşanlamlı olarak kullanılmaktadır. Bilgi teknolojilerini diğer bir deyişle bilgisayarları kullanma becerisine sahip olmadan bilgi okur yazarlığı becerisine sahip olmak olanaksızdır. Çünkü günümüzde teknoloji bilginin sunumu ve dağıtımı amacıyla yaygın olarak kullanılmaktadır (Kurbanoğlu ve Akkoyunlu, 2002:100; Zhang, 2001:147).

Bilgisayar okuryazarlığı kısaca bilgisayar kullanma yeteneği olarak tanımlansa da, “çeşitli amaçlara ulaşmada bilgisayarı ve programları denetleme yeteneği”; “bilgisayarı, bilgiyi elde etmede, iletişim kurmada ve sorun çözümede kullanma yeteneği.” gibi tanımlarla da literatürde karşılaşılmaktadır (Dinçer, 2011:132). İyi bir bilgisayar okuryazarı olan

bireyden, bilgisayarı çalıştırması, bilgisayarın çalışma mantığının ve bileşenlerinin ne olduğunu bilmesi, bilgiye nasıl ulaşacağını bilmesi ve bu amaçla bilgisayar programlarını etkin bir şekilde kullanması beklenmektedir(Korkmaz ve Mahiroğlu, 2009:985; Akkoyunlu, 1996:128; Walsch, 2007:80).

Bilgisayar okur yazarı olabilmek için gerekli konular Yazıcı'ya(2001) göre “okur” ve “yazar” olmak üzere iki başlık altında verilmiştir. Okur olabilmek için; temel bilgisayar kavram ve tanımları, en çok kullanılan bilgisayar terimleri, bilgisayarların kısa bir tarihçesi, bilgisayarların genel sınıflandırılmaları, bilgisayarların çalışma prensibi, kapasiteleri, donanımı ve çevre birimleri ile bilgisayar ağları ve temel bilgileri hakkında bilgi sahibi olmak; yazar olabilmek için ise internet kullanımı, programlama kavramları, yazılımların sınıflandırılması, bazı uygulama yazılımlarının amaç ve kullanımı ile programlama hakkında hem bilgi sahibi olmak hem de kullanabilecek düzeyde beceri sahibi olmak gerekir.

Bir öğretmenin bilgisayar okuryazarı olmasıyla birlikte, görevini daha etkin olarak yerine getirebileceği, bilgisayarda çıkan sorunları daha kısa zamanda çözebileceği, böylece hem kendisi ve hem de çalıştığı kurum için daha faydalı olabileceği son derece açıktır (İnceoğlu, 2004).

Bilgisayar okuryazarlığı ile ilgili dünyada ve Türkiye’de araştırmalar yapılmıştır. Korkmaz ve Mahiroğlu (2009) üniversiteyi yeni kazanan öğrencilerin bilgisayar okuryazarlık düzeylerini incelemişlerdir. Araştırmanın sonuçlarına göre üniversiteyi kazanan öğrencilerin çok azı kendilerini bilgisayar okuryazarı olarak görebilmektedir. Erkek öğrencilerin bilgisayar okuryazarlık düzeyleri kız öğrencilerin bilgisayar okuryazarlık düzeylerinden anlamlı derecede yüksek çıkmıştır. Kazandıkları okul türü bakımından öğrencilerin bilgisayar okuryazarlık düzeyleri arasında anlamlı farklılıklar bulunmuştur.

Kolburan Geçer ve Dağ (2010) araştırmasında, öğrencilerin gerçekleştirilen araştırma sonucunda bilgisayar okur-yazarlık davranışlarını gösterme düzeylerinin yüksek olduğu görülmüştür. Analiz sonuçlarına bakıldığında öğrencilerin bilgisayar okur-yazarlık düzeyleri ile yaş grupları açısından anlamlı bir fark olduğunu göstermektedir. Öğrencilerin bilgisayar okur-yazarlık düzeyleri ile okudukları fakülte açısından anlamlı farklılıkların olduğu görülmüştür.

Konan, (2010) "Computer Literacy Levels of Teachers" araştırmasında öğretmenlerin bilgisayar okuryazarlığı seviyesi ortadır şeklinde ekleyerek erkek öğretmenlerin bayan öğretmenlere göre, yeni başlayan öğretmenlerin kıdemli öğretmene göre, yüksek eğitim seviyesinde olan öğretmenlerin düşük eğitim seviyesinde olan öğretmenlere göre, ve branş öğretmenlerinin sınıf öğretmenine göre bilgisayar okuryazarlığı seviyelerinin yüksek olduğu sonucuna ulaşmıştır.

Seferoğlu ve diğerleri (2008) araştırmasında ilköğretim öğretmenlerinin ve öğretmen adaylarının bilgisayar kullanma durumları, bilgisayarın rolü ve bilgisayarın eğitimde kullanımı ile ilgili görüşlerini belirlemeye çalışmıştır. Bulgulara göre, öğretmenler bilgisayar kullanmayı daha çok bir hizmet-içi eğitim kursuna giderek öğreniyorlarken öğretmen adayları bu işi kendi kendilerine ve yakın çevrelerinden yardım alarak yapmayı tercih ettikleri saptanmıştır. Yine bulgulara göre öğretmen adayları bilgi teknolojilerini öğretmenlere göre daha üst düzeylerde kullandıkları ortaya çıkmıştır.

Bu çalışmanın amacı, ilkokullarda görev yapan sınıf öğretmenlerinin bilgiye ulaşma ve öğrenme-öğretme sürecini daha etkili kılan bilgisayar okuryazarlığı düzeylerini belirlemektir.

Bu genel amaç doğrultusunda aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır.

1. Öğretmenlerin bilgisayar okur-yazarlık düzeyi cinsiyete göre farklılık göstermekte midir?
2. Öğretmenlerin bilgisayar okur-yazarlık düzeyi kıdeme göre farklılık göstermekte midir?
3. Öğretmenlerin bilgisayar okur-yazarlık düzeyi öğrenim durumuna göre farklılık göstermekte midir?
4. Bilgisayar kursu alan öğretmenler ile bilgisayar kursu almayan öğretmenlerin bilgisayar okur-yazarlık düzeyleri arasında fark var mıdır?

Sınırlılıklar

Araştırma ile ilgili sınırlamalar şöyle sıralanmaktadır:

1. Araştırma, 2014–2015 eğitim-öğretim yılında Kahramanmaraş ili merkez ilçe sınırları içindeki ilkokullarda görev yapmakta olan sınıf öğretmenlerini kapsamaktadır.
2. Araştırma bulguları, veri toplama aracı ile elde edilen veriler ile sınırlıdır.

2. YÖNTEM

Bu çalışmada genel tarama modeli kullanılmıştır. Genel tarama modelleri, çok sayıda elemandan oluşan bir evrende, evren hakkında genel bir yargıya varmak amacı ile, evrenin tümü ya da ondan alınacak bir grup, örnek ya da örneklem üzerinde yapılan tarama düzenlemeleridir (Karasar, 2014:79).

Araştırmanın Evren ve Örnekleme

Araştırmanın evrenini Kahramanmaraş ili Onikişubat merkez ilçesi ilkokullarında 2014-2015 eğitim-öğretim yılında görev yapan 2241 sınıf öğretmeni oluşturmaktadır.

Araştırmanın örneklemini 2241 sınıf öğretmeni arasından tesadüfi yöntemle seçilen 367 sınıf öğretmeni oluşturmaktadır.

Veri Toplama Aracı

Araştırmada kullanılan veri toplama araçları araştırmacılar tarafından geliştirilen kişisel bilgi formu ve Kolburan Geçer ve Dağ (2010) tarafından üniversite öğrencilerinin bilgisayar okur-yazarlık düzeylerini belirlemeye yönelik olarak geliştirilen anket ile elde edilmiştir.

Kolburan Geçer ve Dağ(2010) tarafından geliştirilen ölçekteki maddeler bilgisayar kullanımıyla ilgili temel beceriler, ileri beceriler ve internet kullanma becerileriyle ilgili maddelerden oluşmaktadır. Öğrencilerin bilgisayar okur-yazarlık düzeylerini belirlemeye yönelik olarak hazırlanan 40 maddelik Likert tipi beşli derecelendirme ölçeğiyle yapılandırılmıştır. Ölçekte yer alan maddeler için hiç(1), çok sınırlı(2), biraz(3), oldukça(4) ve çok iyi(5) seçenekleri bulunmaktadır.

Araştırma bulgularının değerlendirilmesinde esas alınan aritmetik ortalama aralıkları: “1,00-1,80=Hiç”, “1,81-2,60=Çok Sınırlı”, “2,61-3,40=Biraz”, “3,41-4,20=Oldukça” ve “4,21-5,00=Çok İyi” şeklindedir. Ölçekteki puanlar, 1,00 ile 5,00 arasında olduğundan, puanlar 5,00'e yaklaştıkça sınıf öğretmenlerinin ifadeye katılım düzeylerinin yüksek, 1,00'e yaklaştığında ise düşük olduğu kabul edilmiştir. Bilgisayar okur-yazarlık ölçeğinin iç tutarlılık katsayısı Alpha=.97 olarak hesaplanmıştır(Kolburan Geçer, Dağ,2010).

Verilerin Toplanması ve Çözülmesi

Kişisel bilgi formu ve bilgisayar okur-yazarlık anketi araştırmacılar tarafından belirlenen okullara götürülerek sınıf öğretmenlerine gerekli açıklamalar yapıldıktan sonra dağıtılmıştır. Öğretmenler tarafından cevaplanan anketler araştırmacılar tarafından toplanmıştır. Anketler incelendikten sonra yönergeye uygun doldurulmayan anketler geçersiz kabul edilmiş ve çıkarılmıştır. Toplam 367 anketin analizi yapılmıştır.

Elde edilen veriler SPSS 15.0 istatistik paket programı ile analiz edilmiştir. Verilerin çözümlenmesinde faktör analizi, aritmetik ortalama, cinsiyet ve kurs değişkenleri için t testi, kıdem ve öğrenim durumu değişkenleri için tek yönlü varyans analizi (ANOVA) kullanılmıştır.

3. BULGULAR

Araştırmanın bu bölümünde sınıf öğretmenlerinin bilgisayar okur-yazarlık düzeylerinin cinsiyet, kıdem, eğitim durumu ve bilgisayarla ilgili kurs alıp almama değişkenlerine göre farklılık gösterip göstermediğine ilişkin bulgular yer almaktadır.

Araştırmaya Katılan Sınıf Öğretmenlerinin Kişisel Özelliklerine İlişkin Bulgular

Araştırmaya katılan sınıf öğretmenlerinin cinsiyet özelliklerine ilişkin bulgular tablo 1.1'de verilmiştir.

Tablo 1.1. Araştırmaya Katılan Sınıf Öğretmenlerinin Cinsiyete Göre Dağılımı

Cinsiyet	F	%
Kadın	173	47,1
Erkek	194	52,9
Toplam	367	100

Tablo 1.1'de görüldüğü gibi araştırmaya katılan sınıf öğretmenlerinin %47,1'ini kadın sınıf öğretmenleri, %52,9'unu erkek sınıf öğretmenleri oluşturmaktadır.

Araştırmaya katılan sınıf öğretmenlerinin kıdem değişkenine ilişkin bulguları tablo 1.2'de verilmiştir.

Tablo 1.2. Araştırmaya Katılan Sınıf Öğretmenlerinin Kıdem Değişkenine Göre Dağılımı

Cinsiyet	F	%
0-5 Yıl	60	16,3
6-10 Yıl	104	28,3
11-15 Yıl	83	22,3
16-20 Yıl	52	14,2
21 Yıl ve üstü	68	18,5
Toplam	367	100

Tablo 1.2'de görüldüğü gibi araştırmaya katılan sınıf öğretmenlerinin %16,3'ünü 0-5 yıl arası, %28,3'ünü 6-10 yıl arası, %22,6'sını 11-15 yıl arası, %14,2'sini 16-20 yıl arası, %18,5'ini 21 yıl üstü görev yapan sınıf öğretmenlerinin oluşturduğu görülmektedir.

Araştırmaya katılan sınıf öğretmenlerinin öğrenim durumu özelliklerine ilişkin bulgular tablo 1.3'te verilmiştir.

Tablo 1.3. Araştırmaya Katılan Sınıf Öğretmenlerinin Öğrenim Durumu Değişkenine Göre Dağılımı

Cinsiyet	F	%
Önlisans	35	9,5
Lisans	316	86,1
Lisans üstü	16	4,4
Toplam	367	100

Tablo 1.3'te görüldüğü gibi araştırmaya katılan sınıf öğretmenlerinin, %9,5'ini önlisans %86,1'ini lisans, %4,4'ünü lisans üstü öğrenim gören sınıf öğretmenlerinin oluşturduğu görülmektedir.

Araştırmaya katılan sınıf öğretmenlerinin bilgisayarla ilgili kurs alıp almama özelliklerine ilişkin bulgular tablo 1.4'te verilmiştir.

Tablo 1.4. Araştırmaya Katılan Sınıf Öğretmenlerinin Bilgisayarla İlgili Kurs Alıp Almama Cevaplarına Göre Dağılımı

Cinsiyet	F	%
Evet	286	77,9
Hayır	81	22,1
Toplam	367	100

Tablo 1.4'te görüldüğü gibi araştırmaya katılan sınıf öğretmenlerin bilgisayarla ilgili kurs alıp almama durumlarına bakıldığında, %77,9'unun evet, %22,1'inin hayır cevabını verdiği görülmektedir.

Araştırmaya Katılan Sınıf Öğretmenlerinin Bilgisayar Okur-Yazarlık Davranışlarını Gösterme Düzeylerine İlişkin Bulgular

Araştırmaya katılan sınıf öğretmenlerinin bilgisayar okur-yazarlık düzeylerine ilişkin bulgular tablo 2'de verilmiştir.

Tablo 2. Sınıf Öğretmenlerinin Bilgisayar Okur-Yazarlık Düzeyleri

Madde numarası	\bar{x}	Ss
M1. Bilgisayarın donanım parçalarının ne işe yaradığını açıklayabilirim.	3,22	0,97
M2. Bilgisayarın işletim sistemi çökünce tekrar söküp çalışır hale getirebilirim.	2,33	1,32
M3. Bilgisayarda kişisel bir dosya veya klasör oluşturabilirim.	4,11	1,15
M4. Bilgisayarda oluşturduğum dosya ve klasörleri silebilirim.	4,36	0,98
M5. Bilgisayarda yeni bir dosya oluşturabilirim.	4,27	1,09
M6. Bilgisayarda oluşturduğum belgeyi bilgisayara kayıt edebilirim.	4,40	0,98
M7. Bir belgedeki verileri kesip-yapıştırabilirim.	4,47	0,90
M8. Bilgisayarı açarak bir CD'yi çalıştırabilirim.	4,60	0,74

M9. Bir USB Flash belleği bilgisayara yükleyebilirim.	4,52	0,88
M1. Bilgisayardan aldığım bir dosyayı CD'ye veya USB Flash belleğe kaydedebilirim.	4,45	0,95
M11. İnternette aldığım bir dosyayı CD'ye veya USB Flash belleğe kaydedebilirim.	4,38	0,98
M12. Bilgisayar oyunlarını bilgisayara yükleyip çalıştırabilirim.	3,86	1,32
M13. Bilgisayarda bir veri tabanı (MS Acces,Mysql vb.) oluşturabilirim.	2,44	1,28
M14. Bilgisayarda dosya veya klasör kopyalayıp taşıyabilirim.	4,25	1,12
M15. Basılı bir materyali tarayıcı kullanarak bilgisayara aktarabilirim.	3,62	1,43
M16. Bilgisayardaki dosyaları sıkıştırabilirim.	3,43	1,45
M17. Bilgisayardaki sıkıştırılmış dosyaları açabilirim.	3,65	1,36
M18. Hazırladığım bir sunum belgesine resim, ses, film ve diğer nesnelere ekleyip çıkartabilirim.	3,60	1,28
M19. Bilgisayar aracılığıyla interaktif banka işlemleri yapabiliyorum.	3,77	1,32
M20. Bir e-posta hesabı oluşturabilirim.	4,05	1,21
M21. E-posta hesabında bir adres defteri oluşturabilirim.	3,77	1,31
M22. E-posta adresimi kullanarak tartışma gruplarına üye olabilirim.	3,64	1,36
M23. Bir e-posta yazıp gönderebilirim.	4,11	1,18
M24. Gelen bir e-postayı okuyabilir ve gerektiğinde bilgisayara kaydedebilirim.	4,26	1,09
M25. Bir e-postaya dosya ekleyip gönderebilirim.	4,03	1,22
M26. E-postama gelen eklenmiş bir dosyayı açabilirim.	4,18	1,10
M27. Web arama motorlarını kullanabilirim.	4,33	1,08
M28. İnternette gezinti yapabiliyorum.	4,51	0,84
M29. Dosya paylaşım sitelerine veya forumlara üye olup dosya transferi yapabiliyorum.	3,84	1,27
M30. Kişisel web sistemi hazırlayabilirim.	2,28	1,26
M31. Hazırladığım bir belgeyi web sayfası haline getirebilirim.	2,37	1,31
M32. İnternette sohbet edebilirim.	4,04	1,18
M33. Bir bilgisayar paket programını (Word, Excel vb.) bilmeyen bir kişiye öğretebilirim.	3,22	1,41
M34. Gerektiğinde bir bilgisayar programı (C,C++, Pascal, Java vb.) yazabilirim.	1,82	1,10
M35. C,C++, Pascal, Java vb. bilgisayar programı ile yazılmış bir programdaki hataları bulabilirim.	1,79	1,05
M36. Bir proje için gerektiğinde sayfa düzenleme yazılımını kullanabilirim.	1,98	1,18
M37. Çizim programlarını (Pagemaker, QuarkXpress vb.) kullanabilirim.	2,02	1,21
M38. Resim programlarını başarılı bir şekilde kullanabilirim.	2,56	1,31
M39. Görüntü düzenleme programlarını (photoshop) gerektiğinde kullanabilirim.	2,48	1,29
M40. Veri tabanı programlarını (Acces, flimaker, foxpro vb.) gerektiğinde kullanabilirim.	2,01	1,10
Toplam	3,72	1,16

Tablo 2.'de görüldüğü gibi araştırmaya katılan sınıf öğretmenlerinin bilgisayar okur-yazarlık düzeyleri incelendiğinde en yüksek ortalamanın anketin 8. Maddesine ($X=4,60$) ait olduğu görülmektedir. "Bilgisayarı açarak bir CD'yi çalıştırabilirim" ifadesi için araştırmaya katılan sınıf öğretmenlerinin %71,7'sinin "çok iyi" seçeneğini işaretledikleri görülmektedir. 8. Maddeden sonra en yüksek ortalamanın 9. Maddeye ($X=4,52$) ait olduğu görülmektedir. "Bir USB Flash belleği bilgisayara yükleyebilirim" ifadesine araştırmaya katılan sınıf öğretmenlerinin %70'inin "çok iyi" yapabiliyorum cevabını verdiği görülmektedir.

Tablo 2.'de görüldüğü gibi araştırmaya katılan sınıf öğretmenlerinin bilgisayar okur-yazarlık düzeyleri incelendiğinde en düşük ortalamanın 35. Maddeye ($X=1,79$) ait olduğu görülmektedir. "C, C++, Pascal, Java vb. bilgisayar programı ile yazılmış bir programdaki hataları bulabilirim" ifadesine araştırmaya katılan sınıf öğretmenlerinin %2,7'sinin "çok iyi" yapabiliyorum cevabını verdiği görülmektedir. 35. Maddeden sonra en düşük ortalama 34.

Maddeye ($X=1,82$) aittir. “Gerektiğinde bir bilgisayar programı (C, C++, Pascal, Java vb.) yazabilirim” ifadesine araştırmaya katılan sınıf öğretmenlerinin %3,5’inin “çok iyi” yapabilirim cevabını verdiği görülmektedir. Bu araştırmada tüm sınıf öğretmenlerinin aritmetik ortalamasının $X=3,72$ olduğu görülmektedir. Ortaya çıkan bu bulguya göre sınıf öğretmenlerinin bilgisayar okur-yazarlık düzeylerinin yüksek olduğu yorumu yapılabilir.

Araştırmaya Katılan Sınıf Öğretmenlerinin Cinsiyet Değişkenine Göre Bilgisayar Okur-Yazarlık Düzeylerine İlişkin Bulgular

Araştırmaya katılan sınıf öğretmenlerinin bilgisayar okur-yazarlık düzeylerinin cinsiyete göre farklılaşıp farklılaşmadığına ilişkin bulgular tablo 3.’te yer almaktadır.

Tablo 3. Sınıf Öğretmenlerinin Bilgisayar Okur-Yazarlık Düzeylerinin Cinsiyet Değişkenine Göre t-Testi Sonuçları

Cinsiyet	N	\bar{x}	Ss	Sd	T	P
Kadın	173	3,48	0,80	365	5,40	.000
Erkek	194	3,93	0,79			

Tablo 3.’te görüldüğü gibi sınıf öğretmenlerinin bilgisayar okur-yazarlık düzeyleri cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermektedir [$t(365)=5.4, p<.05$]. Araştırmaya katılan erkek sınıf öğretmenlerinin bilgisayar-okuryazarlık düzeylerinin ($X=3,93$) kadın sınıf öğretmenlerinin bilgisayar okur-yazarlık düzeylerine ($X=3,48$) göre daha yüksek olduğu görülmektedir. Bu bulgu sınıf öğretmenlerinin bilgisayar okur-yazarlık düzeyleri ile cinsiyetleri arasında anlamlı bir farklılığın olduğu şeklinde yorumlanabilir.

Araştırmaya Katılan Sınıf Öğretmenlerinin Kıdem Değişkenine Göre Bilgisayar Okur-Yazarlık Düzeylerine İlişkin Bulgular

Araştırmaya katılan sınıf öğretmenlerinin bilgisayar okur-yazarlık düzeylerinin kıdem değişkenine göre aritmetik ortalama ve standart sapma değerleri tablo 4.1’de verilmiştir.

Tablo 4.1. Sınıf Öğretmenlerinin Bilgisayar Okur-Yazarlık Düzeylerinin Kıdem Değişkenine Göre Aritmetik Ortalama Ve Standart Sapma Değerleri

Kıdem	N	\bar{x}	Ss
0-5 yıl (A)	60	4,11	0,60
6-10 yıl (B)	104	4,02	0,59
11-15 yıl (C)	83	3,66	0,77
16-20 yıl (Ç)	52	3,63	0,95
21 yıl ve üzeri (D)	68	3,05	0,84
Toplam	367	3,72	0,83

Araştırmaya katılan sınıf öğretmenlerinin kıdem değişkenine göre bilgisayar okur-yazarlık düzeylerini gösteren ANOVA Sonuçları Tablo 4.2’de verilmiştir.

Tablo 4.2. Sınıf Öğretmenlerinin Kıdem Değişkenine Göre Bilgisayar Okur-Yazarlık Düzeylerini Gösteren Anova Sonuçları

Varyansın kaynağı	Kareler toplamı	Sd	Kareler ortalaması	F	P	Anlamlılık fark
Gruplar arası	79610,907	4	19902,727	22,250	,000	A-C,Ç,D
Gruplar içi	323815,9	362	894,519			B-C,D C-A,B,D Ç-A,D D-A,B,C,Ç
		Toplam	403426,8	366		

Tablo 4.2’de görüldüğü gibi araştırmaya katılan sınıf öğretmenlerinin bilgisayar okur-yazarlık düzeylerinin kıdem değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterdiği görülmektedir [$F(4-366)=22.25, p<.05$]. Sınıf öğretmenlerinin bilgisayar okur-yazarlık düzeyleri kıdemlerine göre anlamlı bir şekilde farklılaşmaktadır.

Araştırmaya katılan sınıf öğretmenlerinin kıdem değişkenine göre aritmetik ortalamalarına baktığımızda 0-5 yıl arasındaki sınıf öğretmenlerinin ortalaması ($X=4,11$) en yüksek çıkmıştır. Buna karşın 21 yıl ve üzeri çalışma süresine sahip sınıf öğretmenlerinin bilgisayar okur-yazarlık düzeyleri ortalaması ($X=3,05$) en düşük bulunmuştur. Bu bulgularda görüldüğü gibi göreve yeni başlayan genç sınıf öğretmenlerinin bilgisayar okur-yazarlık düzeyleri diğerlerine göre daha yüksektir.

Araştırmaya Katılan Sınıf Öğretmenlerinin Bilgisayar Okur-Yazarlık Düzeylerinin Öğrenim Durumu Değişkeniyle İlgili Bulgular

Araştırmaya katılan sınıf öğretmenlerinin bilgisayar okur-yazarlık düzeylerinin öğrenim durumu değişkenine göre aritmetik ortalama ve standart sapma değerleri Tablo 5.1’de verilmiştir.

Tablo 5.1. Sınıf Öğretmenlerinin Bilgisayar Okur-Yazarlık Düzeylerinin Öğrenim Durumu Değişkenine Göre Aritmetik Ortalama Ve Standart Sapma Değerleri

Kıdem	N	\bar{x}	Ss
Önlisans (A)	35	3,12	0,95
Lisans (B)	316	3,76	0,79
Lisans üstü (C)	16	4,18	0,64
Toplam	367	3,71	0,83

Araştırmaya katılan sınıf öğretmenlerinin öğrenim durumu değişkenine göre bilgisayar okur-yazarlık düzeylerini gösteren ANOVA Sonuçları Tablo 5.2’de yer almaktadır.

Tablo5.2. Sınıf Öğretmenlerinin Öğrenim Durumu Değişkenine Göre Bilgisayar Okur-Yazarlık Düzeylerini Gösteren Anova Sonuçları

Varyansın kaynağı	Kareler toplamı	Sd	Kareler ortalaması	F	P	Anlamlılık fark
Gruplar arası	26214,594	2	13107,297	12,648	,000	A-B, A-C
Grupları içi	377212,2	364	1036,297			B-A
Toplam	403426,8	366				C-A

Tablo 5.2.'de görüldüğü gibi araştırmaya katılan sınıf öğretmenlerinin bilgisayar okur-yazarlık düzeyleri öğrenim durumu değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermektedir [$F(2-367)=12.64, p<.05$].

Araştırmaya katılan sınıf öğretmenlerinin bilgisayar okur-yazarlık düzeylerinin öğrenim durumuna göre ortalamalarına bakıldığında en yüksek ortalamanın lisansüstüne ($X=4,18$) ait olduğu, bunu sırasıyla lisans ($X=3,76$) ve önlisansın ($X=3,12$) izlediği görülmektedir.

Araştırmaya Katılan Sınıf Öğretmenlerinin Bilgisayarla İlgili Kurs Alıp Almama Değişkenine Göre Bilgisayar Okur-Yazarlık Düzeylerine İlişkin Bulgular

Araştırmaya katılan sınıf öğretmenlerinin bilgisayarla ilgili kurs alıp almama durumuna göre t testi sonuçları Tablo 6 'da verilmiştir.

Tablo 6. Sınıf Öğretmenlerinin Bilgisayarla İlgili Kurs Alıp Almama Durumlarına Göre t Testi Sonuçları

Kurs	N	\bar{x}	ss	Sd	t	P
Evet	286	3,79	0,77	365	3,10	,002
Hayır	81	3,47	0,95			

Tablo 6.'da görüldüğü gibi araştırmaya katılan sınıf öğretmenlerinin bilgisayar okur-yazarlık düzeyleri bilgisayarla ilgili kurs alıp almama durumuna göre anlamlı bir farklılık göstermektedir [$t(365)=3.10, p<.05$].

Araştırmaya katılan sınıf öğretmenlerinin bilgisayarla ilgili kurs alıp almama durumlarına göre ortalamalarına bakıldığında kurs alan sınıf öğretmenlerinin ortalamalarının ($X=3,79$) daha yüksek olduğu, kurs almayan sınıf öğretmenlerinin ortalamalarının ($X=3,47$) daha düşük olduğu görülmektedir.

4. SONUÇ ve TARTIŞMA

Bu araştırma Kahramanmaraş ili Oniki Şubat merkez ilçesinde görev yapan sınıf öğretmenlerinin bilgisayar okur-yazarlık düzeylerini belirlemeyi amaçlamaktadır. Araştırmada sınıf öğretmenlerinin bilgisayar okur-yazarlık düzeylerini belirlemek için Kolburan Geçer ve Dağ (2010) tarafından geliştirilen anket kullanılmıştır. Sınıf öğretmenlerinin cinsiyet, kıdem, öğrenim durumu, bilgisayarla ilgili kurs alıp almama değişkenlerine göre bilgisayar okur-yazarlık düzeyleri araştırılmıştır.

Yapılan araştırmada sınıf öğretmenlerinin bilgisayar okur-yazarlık düzeylerinin orta seviyede olduğu belirlenmiştir. Son zamanlarda teknolojinin eğitimde çok fazla kullanılması göz önüne alındığında öğretmenlere bilgisayar kullanma düzeylerini artıracak çalışmalar yapılmazsa öğretmenlerin ders işleme sürecinde zorlanacakları söylenebilir. Özellikle Fatih Projesi kapsamında sınıflara kurulan akıllı tahtaları, öğretmenlere dağıtılan tabletleri etkili kullanamayan öğretmenler ders işleme sürecinde zorluklar yaşayacaklardır. Bu zorlukların aşılması için ise öğretmenlerin bilgisayar okur-yazarlık düzeylerini artıracak çalışmalar yapılması gerektiği önerilebilir.

Sınıf öğretmenlerinin cinsiyete göre bilgisayar okur-yazarlık düzeyleri farklılık göstermektedir. Erkek sınıf öğretmenlerinin bilgisayar okur-yazarlık düzeyleri ($X=3,93$), kadın öğretmenlerin bilgisayar okul-yazarlık düzeylerine ($X=3,48$) göre daha yüksek

bulunmuştur. Buna göre cinsiyete göre sınıf öğretmenlerinin bilgisayar okur-yazarlık düzeylerinde erkek sınıf öğretmenleri lehinde bir fark olduğu söylenebilir. Erkek sınıf öğretmenlerinin bilgisayar ile daha fazla vakit geçirmeleri böyle bir sonucun ortaya çıkmasında etkili olduğu söylenebilir. Benzer araştırmalara bakıldığında, Konan'ın (2010), öğretmenlerle yaptığı araştırmada erkek öğretmenler lehine bir sonucun çıktığı görülmüştür. Korkmaz ve Mahiroğlu (2009) çalışmalarında ise üniversiteyi yeni kazanan erkek öğrencilerin bilgisayar okur-yazarlık düzeylerinin kız öğrencilerden daha yüksek olduğu görülmüştür.

Araştırma sonuçlarına bakıldığında sınıf öğretmenlerinin bilgisayar okuryazarlık düzeyleri kıdem değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermektedir. Sınıf öğretmenlerinin kıdemlerine göre ortalamalarının 0-5 yıl arası ($X=4,11$), 6-10 yıl arası ($X=4,02$), 11-15 yıl arası ($X=3,66$), 16-20 yıl arası ($X=3,63$), 20 yıl ve üzeri ($X=3,05$) olduğu görülmüştür. Buna göre göreve yeni başlayan kıdemi düşük sınıf öğretmenlerinin bilgisayar okur-yazarlık düzeyi en yüksektir. Kıdemi en yüksek olan sınıf öğretmenlerinin ise bilgisayar okur-yazarlık düzeyi en düşüktür. Kıdem arttıkça sınıf öğretmenlerinin bilgisayar okur-yazarlık düzeyleri düşmektedir. Göreve yeni başlayan genç sınıf öğretmenlerinin teknolojiyi daha çok kullanmalarından dolayı bilgisayar okur-yazarlık düzeylerinin daha yüksek olduğu söylenebilir.

Sınıf öğretmenlerinin bilgisayar okur-yazarlık düzeyleri öğrenim durumuna göre anlamlı bir farklılık göstermektedir. Sınıf öğretmenlerinin öğrenim durumuna göre bilgisayar okur-yazarlık düzeyleri ortalamalarına bakıldığında en yüksek ortalamanın lisansüstüne ($X=4,18$) ait olduğu, lisans ($X=3,76$) ve ön lisansın ($X=3,12$) lisansüstü ortalamasından daha düşük olduğu belirlenmiştir. Bu sonuçlardan yola çıkarak sınıf öğretmenlerinin öğrenim seviyeleri arttıkça bilgisayar okur-yazarlık düzeyleri de yükselmektedir. Önlisans değişkenine ait ortalamanın düşük olması ise genellikle önlisans mezunu öğretmenlerin kıdemleri yüksek olan öğretmenler olduğu ve bu öğretmenlerin de bilgisayarı diğer öğretmenlere göre daha az kullanmasından kaynaklandığı söylenebilir. Lisansüstü öğrenim gören sınıf öğretmenleri öğrenim süreleri boyunca bilgisayarı kullanmak zorunda oldukları için bilgisayar okur-yazarlık düzeylerinin daha yüksek olduğu söylenebilir.

Araştırma sonuçlarına göre bilgisayarla ilgili kurs alan öğretmenlerin ortalamalarının ($X=3,79$) bilgisayarla ilgili kurs almayan öğretmenlerin ortalamalarından ($X=3,47$) daha yüksek olduğu görülmüştür. Bilgisayar kursu alan sınıf öğretmenleri lehine anlamlı bir sonuç ortaya çıkmıştır. Bilgisayarla ilgili herhangi bir kurs alan sınıf öğretmenin bilgisayarla daha iyi bilmesi ve derslerinde bilgisayar kullanması sınıf öğretmeni için eğitim-öğretim sürecinde olumlu bir katkı sağlayacağı söylenebilir.

5. ÖNERİLER

Günümüzde teknolojinin hızla geliştiği ve bilginin önemli güç olduğu bir gerçektir. Eğitim ve öğretim sürecinde bilgiye ulaşmak ve bilgiyi etkili bir şekilde aktarmak şüphesiz ki öğretmenlerin teknolojiyi çok iyi bilmesi ve kullanmasıyla mümkündür. Bunun için ise öğretmenlere çeşitli kurslarla bilgisayarı etkili bir şekilde kullanmalarını sağlayacak çalışmalar yapılmalıdır. Özellikle Eğitim Fakültelerinde öğrenim gören öğretmen adaylarına bilgisayarı ileri derecede kullanabilecekleri ortamlar sağlanmalıdır. Teknolojiyi çok iyi bilen bir nesli teknolojiden habersiz öğretmenlerin yetiştirmesi eksik bir öğrenim süreci olacaktır. Bilgisayar kullanımıyla ilgili sorunları olan öğretmenler tespit edilerek gerekli hizmet içi kurslarıyla bu eksikleri kapatılabilir.

KAYNAKÇA

- Akkoyunlu, B. (1996).“Bilgisayar Okur Yazarlığı Yeterlilikleri İle Mevcut Ders Programlarının Kaynaştırılmasının Öğrenci Başarı ve Tutumlarına Etkisi”.*Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 12, 127-134.
- Aksoy,H.H.(2003). Uluslar arası Karşılaştırma Ölçütlerinin Kullanımı ve Türkiye. *Eğitim Bilim Toplum.1(1)*,51-60.
- Altun, A. (2003). Öğretmen Adaylarının Bilişsel Stilleri ile Bilgisayara Yönelik Tutumları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi, *The Turkish Online Journal of Educational Technology*, January, 2 (1), Article 9.
- Arslan,A.(2006). Bilgisayar Destekli Eğitim Yapmaya İlişkin Tutum Ölçeği. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Dergisi*,3(2),24-33.
- Balcı, A. (2013). *Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntem, Teknik ve İlkeler*. (10. baskı). Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Baş, G. (2011). İlköğretim Öğretmenlerinin Eğitsel İnternet Kullanımı Öz-Yeterlik İnançlarının Farklı Değişkenler Açısından İncelenmesi. *Eğitim Teknolojisi Kuram ve Uygulama Cilt:1Sayı:2*
- Bektaş, C. ve Semerci, Ç. (2008). İlköğretim okullarında bilgisayar derslerine ilişkin öğretmen görüşleri (Elazığ ili örneği). *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 18(1), 195-210.
- Bindak,R. ve Çelik, H.C. (2005). İlköğretim okullarında görev yapan öğretmenlerin bilgisayara yönelik tutumlarının çeşitli değişkenlere göre incelenmesi. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 6(10),27-38.
- Dinçer, S. (2011).Öğretmen Yetiştiren Kurumlardaki Öğrencilerinin Öğrenim Hayatları Boyunca Bilgisayar Öğrenme Düzeylerinin ve Bilgisayara Okur Yazarlıklarının İncelenmesi *Akademik Bilişim'11 - XIII. Akademik Bilişim Konferansı Bildirileri 2 - 4 Şubat 2011 İnönü Üniversitesi, Malatya*
- Gerçek, C., Köseoğlu, P., Yılmaz, M., Soran, H. (2006). Öğretmen Adaylarının Bilgisayar Kullanımına Yönelik Tutumlarının Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi, *H.Ü. Eğitim Fakültesi Dergisi (H.U. Journal of Education)*. 30 (2006) 130-139
- İnceoğlu, M. (2004). Bilgisayar Okuryazarlığı: Öğretmenlikte Kalite İçin Küçük Bir Adım. *XIII. Ulusal Eğitim Bilimleri Kurultayı, 6-9 Temmuz 2004 İnönü Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Malatya*
- Karasar, N. (2014). *BilimselAraştırmaYöntemi*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Kolburan Geçer, A., Dağ, A. (2010). Üniversite Öğrencilerinin Bilgisayar Okur-Yazarlık Düzeylerinin Belirlenmesi (Kocaeli İli Örneği)
- Korkmaz, Ö., Mahiroğlu, A. (2009). “Üniversiteyi Yeni Kazanmış Öğrencilerin Bilgisayar Okuryazarlık Düzeyleri”, *Kastamonu Eğitim Dergisi*”, 17 (3), 983-1000.
- Köseoğlu, P., Yılmaz, M., Gerçek, C. ve Soran, H. (2007). Bilgisayar kursunun bilgisayara yönelik başarı, tutum ve öz-yeterlik inançları üzerine etkisi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 33,203-209.
- Kurbanoğlu, S. ve Akkoyunlu, B. (2002). Öğretmen adaylarına uygulanan bilgi okuryazarlığı programının etkililiği ve bilgi okuryazarlığı becerileri ile bilgisayar öz-yeterlik algısı arasındaki ilişki. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 22, 98-105.
- Milli Eğitim Bakanlığı(MEB), (2004).*İlköğretim fen ve teknoloji dersi(4-5.sınıflar) öğretim programı*, Ankara: Devlet Kitapları Müdürlüğü Basımevi.

- Seferoğlu, S., Akbıyık, C.,Bulut, M. (2008). İlköğretim Öğretmenlerinin ve Öğretmen Adaylarının Bilgisayarların Öğretme/Öğrenme Sürecinde Kullanımı İle İlgili Görüşleri
- Varol, N. (2002). Teknolojik Görsel-İşitsel Okuryazarlığın Önemi ve Olumsuz Yönlerinin Giderilmesi için Çözüm Önerileri. *Açık ve Uzaktan Eğitim Eğitim İletişimi ve Teknolojisinde Yeni Ufuklar Sempozyumu* 23-25 Mayıs 2002 Anadolu Üniversitesi, ESKİŞEHİR
- Walsh, C.S.(2007). “Creativity as Capital in The Literacy Classroom: Youth As Multimodal Designers”, *Literacy*, 41(2), 79-85.
- Yazıcı, A. (2001). "Ülkemizde Bilgisayar Okur-Yazarlığı Üzerine", *TBD Bilişim Kültürü Dergisi*, Turkish Informatics Society (TBD),No.77,pp.30,2001,<http://dergi.tbd.org.tr/>.
- Zhang, W. (2001).“Building Partner ships in Liberal Arts Education: Library Team Teaching”. *Reference Services Review*, XXIX, sayı 2 : 141- 150.